

dle §u 478 odstavec prvý c. ř. s. a nikoli pouze pro předčasnost pro tentokrát zamítnuta. Oba nižší soudy a taktéž i strany vycházejí z předpokladu, že ministerstvo pošt a telegrafů výnosem ze dne 22. listopadu 1921 vyhovělo žalobcovu odvolání, ale zároveň vyslovalo, že výplata náhrady 1300 K nemuze se zatím státi, poněvadž byla výplata jakýchkoli náhrad za veškeré druhy poštovních zásilek, které byly před 1. listopadem 1918 v území bývalého Rakousko-Uherského mocnářství podány, zastavena do té doby, až bude vzájemnou dohodou súčasných nástupnických států, po případě rozhodnutím reparační komise stanoveno, v jaké měně takovéto náhrady mají býti vyplaceny. Než doslov intimátu ředitelství pošt a telegrafů v Opavě ze dne 2. prosince 1921 vzbuzuje vážné pochybnosti o tom, zda je druhý odstavec intimátu, obsahující ono omezení v příčině výplaty náhrady 1300 K, skutečně částí rozhodnutí ministerského; zdá se spíše, že jest to dodatek, příčiněný ředitelstvím pošt a telegrafů v Opavě. Kdyby tomu tak bylo, nebylo by lze tvrditi, že pořad administrativních stolic byl vyčerpán, poněvadž by bylo žalobci proti dodatku ředitelství pošt a telegrafů dle §u 219 odstavec první pošt. řadu příslušelo odvolání k ministerstvu, které by tedy v tomto konkrétním případě nebylo rozhodlo o sporné otázce výplaty náhrady, byť i povšechně bylo dalo směrnice v tom smyslu podřízeným úřadům. Že lhuta k podání odvolání byla promeškána, a proto pořad administrativních stolic nemohl býti vyčerpán, šlo by ovšem na vrub žalobce. Kdyby však zmíněný dodatek o omezení výplaty byl částí rozhodnutí ministerstva pošt a telegrafů, bylo by souhlasiti s názorem soudu odvolacího, že pořad administrativních stolic byl vyčerpán. V tom případě mělo by rozhodnutí ministerstva ten význam, že se náhradní nárok žalobce co do důvodu a co do výše sice uznává, ale výplata odkládá až do úpravy měnové otázky dohodou súčasných států po případě rozhodnutím reparační komise. Poněvadž by byl proti tomuto rozhodnutí ministerstva další opravný prostředek vyloučen, bylo by o otázce, dnes vlastně jediné sporné, zda žalobce jest povinen, vyčkati zmíněnou úpravu po případě výř k reparační komise, v administrativním řízení konečně rozhodnuto v neprospěch žalobce, a nemohlo by mu býti bráněno, domáhati se pořadem práva rozhodnutí soudního o tom, zda musí skutečně vyčkati ona opatření, či zda je žalovaný erár pro nedostatek zákonného postupu pro odklad výplaty povinen vyplatiti mu již nyní stanovenou náhradu, a to ve měně československé, jak žalobce žádal, v kterémžto směru odvolací soud arci nerozhodl o žalobcově nároku, přisoudiv mu pouze 1300 K. Z toho, co uvedeno, plyne, že rozsudek odvolacího soudu, jenž uznal, že pořad administrativních stolic jest vyčerpán, s hlediska právního nemůže obstáti, dokud nebude vyřešena otázka svrchu naznačená (vyžádáním příslušných spisů atd.).

Čís. 2290.

Při výpočtu abstraktní škody jest vzítí za základ tržní (bursovní) cenu v den, kdy nastalo prodlení v dlužném plnění, pokud se týče k poslednímu dni povolené dodatečné lhůty, již kupitel prodávati poskytnouti byl povinen anebo měl důvodnou příčinu. Nikoliv místo, kde zboží mělo

býti plněno, nýbrž kde mělo být dodáno, přichází v úvahu při výpočtu abstraktní škody.

(Rozh. ze dne 14. února 1923, Rv II 406/22.)

Žalobce koupil dne 15. srpna 1921 od žalovaného 30 q sena nejlepší jakosti po 210 Kč za 1 q loco nádraží Bystřice. Dne 19. srpna 1921 sdělil žalovaný žalobci, že seno dodati nemůže. Při úhradní koupi musel žalobce zaplatiti za 1 q sena 330 Kč a domáhal se proto na žalovaném náhrady 3600 Kč. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e přiznal žalobci 1800 Kč a uvedl mimo jiné v d ů v o d e c h: Strana žalující vyhověla povinnosti čl. 356 obch. zák. a přísluší jí proto nárok na náhradu škody pro neplnění. Touto škodou je újma, která vzejde kupiteli tím, že nebylo plněno, a může kupitel žádati buď náhradu škody konkrétní, neb aspoň škody abstraktní, jevící se v rozdílu mezi cenou smíuvní a tržní (bursovní) v čase a na místě povinného dodání. Žalobce, ač v žalobě mluvil o škodě konkrétní a kupu úhradním, prohlásil při jednání, že požadovanou škodu uplatňuje jako škodu abstraktní. K této změně je žalobce oprávněn (Staub-Pisko II. díl str. 356). Že seno v rozhodné době mělo cenu tržní (bursovní) je prokázáno tím, že jeho cena byla na plodinové burse v Olomouci i plodinovém trhu v Brně znamenána. Za základ výpočtu požadované škody jest položití tržní cenu v době, kdy smlouva měla být splněna, po případě v době, kdy nastalo prodlení na straně žalovaného. Vzhledem k tomu, že žalovaný dopisem na plodinovou bursu v Olomouci nabízel vagon sena k dodání ihned, v dopisu ze dne 14. srpna 1921 sliboval dodání určitě v polovici týdne, a strana žalující, jak z dopisu jejího ze dne 13. srpna 1921 vidno, žádala o vyexpedování co nejdříve, sluší míti za to, že žalovaný by byl smlouvu splnil včas, kdyby tak byl učinil nejdéle dne 18. srpna 1921 a že po tomto dnu nastalo na jeho straně prodlení. Tato doba jest dle názoru soudu rozhodnou pro výpočet škody a nikoliv doba pozdější, zejména nikoliv doba po uplynutí lhůty dodatečné, poněvadž k poskytnutí lhůty dodatečné nebylo ani povinnosti na straně žalující, ani důvodné příčiny proto, že žalovaný před tím opětovně prohlásil, že plniti nebude, a poněvadž kupitel neoprávněným poskytováním lhůt nesmí stav prodatele zhoršiti. (Staub-Pisko II. d. str. 356, 357.) Rozhodnou je tedy tržní cena sena dne 19. srpna 1921. Jiná pozdější doba mohla by přijíti v úvahu jen při výpočtu škody konkrétní a koupi úhradné. Co se týče místa, směrodatného pro výpočet výše náhrady škody, tvrdil žalovaný, že místem tím je Bystřice proto, že seno prodal franco nádraží Bystřice. Názor tento není správným, poněvadž rozhodným v tom směru není místo plnění, nýbrž místo dodání, t. j. místo, na kteréž dle úmyslu stran zboží má být dodáno a od žalobce převzato, ono místo, na kterém by kupitel zboží převzal a k obchodním účelům upotřebil a kde právě tím, že mu nebylo dodáno, škodu utrpěl (Staub-Pisko II. d. str. 357). Tímto místem byla v tomto případě Olomouc, poněvadž seno mělo být dirigováno do Olomouce, kde žalující strana má své sídlo. Směrodatnou je tudíž tržní cena sena v Olomouci, dne 19. srpna 1921. Na základě zprávy plodinové bursy v Olomouci pokládá soud za prokázáno, že tam bylo seno znamenáno dne 13. srpna 1921 250—270 Kč, dne 20. srpna 1921 300—310 Kč, dne

27. srpna 295 315 Kč. Ze zpráv těchto vychází na jevo, že tam cena sena byla znamenána od týdne k týdnu, a tu sluší v mezidobí vzíti zajisté cenu předchozího záznamu, tedy v tomto případě cenu znamenanou dne 13. srpna 1921, kdy cena tato činila 250—270 Kč. Poněvadž předmětem smlouvy bylo žalovaným nabízené seno prvotřídní a dále jest tato náhrada to nejmenší, co může kupitel od prodávatele, v prodlení se nacházejícího, požadovati, jest vzíti za základ výpočtu nejvyšší cenu, jaká v té době byla, tedy 270 Kč za 1 q, takže rozdíl kupní ceny a ceny tržní činil 60 Kč při 1 q, tedy při 30 q 1.800 Kč. O d v o l a c í s o u d přiznal žalobci 3.000 Kč. D ů v o d y: Pokud se týče právního posouzení věci ohledně výše náhrady, nepřipojuje se odvolací soud k názoru prvního soudce a jeho odůvodnění. Smlouva byla hotova již před 15. srpnem 1921 a tohoto dne byla pouze platně pozměněna. Žalovaný dle dopisu ze dne 14. srpna 1921 se zavázal, dodat seno určitě do polovice týdne. Žalovaný ho však v té době nedodal. Vzhledem na určité prohlášení žalovaného dopisem, který dne 19. srpna 1921 strany žalující došel, že seno dodatí nemůže, byla žalující strana sprostěna povinnosti, poskytnouti žalovanému dodatečnou lhůtu k plnění, byla však k tomu oprávněna. Tato dodací lhůta nemusela býti delší než lhůta, ku které žalovaný sám v dopisu ze dne 14. srpna 1921 se zavázal. Tato lhůta končila dnem 18. srpna 1921 a zůstala bezvýslednou. Od tohoto okamžiku měla žalující strana právo, dodací lhůtu povolití a ta, kdyby byla sebe menší, by končila po 20. srpnu 1921. Dříve nebyla strana žalující oprávněna se jinak krýti. Tento termín, který padá po 20. srpnu 1921, jest směrodatným pro stanovení výše náhradní ceny. Neměl proto soudce vzíti za směrodatnou bursovní cenu sena v Olomouci před 20. srpnem 1921, nýbrž měl za podklad vzíti bursovní cenu sena po 20. srpnu 1921 pokud se týče ze dne 20. srpna 1921. Námitka žalované strany, že ceny olomoucké bursy nepadají na váhu, nýbrž že směrodatnými cenami jsou ceny v Brně na plodinovém trhu, není oprávněna. Žalovaný ovšem tvrdí, že soudce nesprávně uznal za místo dodání bydliště žalující strany. Tento náhled však jest nesprávný, jak první soudce správně odůvodnil. Nahodilost, že smlouveno bylo dodání loco nádraží v Bystřici, nemá co dělati s tím, kde si má strana, ku náhradnímu kupu oprávněná, nedodané zboží opatřiti. Tato má právo si zboží zaopatřiti tam, kde má k tomu nejlepší a nejvhodnější příležitost, a nelze proto uznati, že si je musela tam zaopatřiti, kde měla zboží převzítí, v tomto případě v Bystřici a že jest pro určení škody směrodatnou cena v tomto místě, pokud se týče na nejbližším obvyklém tržišti, v tomto případě na plodinovém trhu v Brně. V době po 20. srpnu 1921, tedy v době, která vzata býti musí za podklad určení ceny, činila cena za seno ode dne 20. srpna 1921 300 310 Kč a bylo proto nutno vzíti tuto cenu za směrodatný podklad pro přisouzení náhrady.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání uplatňuje toliko dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s. Částečnou oprávněnost dlužno mu přiznati. Druhá stolice zjistila, že žalující

strana koupila sporné seno pro vlastní potřebu v e s v é m s p e d i t ě r s k é m z á v o d u, což dovolatelka, provádějíc dovolání, pomíjí. Jde tedy zřejmě o obchodní jednání dle čl. 273 odstavec první a druhý obch. zák. a bylo proto použito na tento případ ustanovení čl. 357 odstavec třetí obch. zák. zcela právem. Nižší soudy nepochybily, majíce za to, že místem dlužného plnění je Olomouc, když obchod byl dojedнан na Olomoucké burse, žalobkyně má svůj spediterský závod v Olomouci a zboží mělo se jí tedy dodatí a od ní přijati v Olomouci. Dovolatelka odkazuje se po této stránce na správné důvody rozsudků nižších soudů. Avšak právem vytýká dovolatel odvolacímu rozsudku, že vzal za podklad rozhodnutí bursovní cenu po 20. srpnu 1921. Dovolací soud nesdílí právního názoru odvolacího soudu. Za základ výpočtu sluší dle čl. 357 odstavec třetí obch. zák. bráti tržní (bursovní) cenu v d o b ě d l u ž n é h o p l n ě n í. Plniti měl žalovaný dle zjištění nižších soudů nejdéle dnem 1. srpna 1921. Octl se tedy dne 19. srpna 1921 v prodlení. Rozhoduje proto tržní (bursovní) cena ku dni 18. srpna po případě 19. srpna 1921, jak první soud správně vyložil. Kupující muže výpočtu abstraktní škody za základ položití také tržní cenu na konci dodatečné lhůty, pakli ji otáležicimu prodávati oprávněně stanovil, avšak žalující firma žalovanému takové lhůty ihned po nastalém prodlení vůbec nestanovila a neměla k tomu ani povinnosti ani důvodné příčiny, jakmile jí žalovaný dopisem ze dne 19. srpna 1921 sdělil, že plniti nebude. Jest proto správným výpočet prvního soudu, jelikož, jak zjištěno, vyšší bursovní ceny, které položil za základ odvolací soud, byly na Olomoucké burse úředně znameňány teprv dne 20. srpna 1921.

Čís. 2291.

Na rozluku manželství lze žalovat i když bylo manželství již rozvedeno. Lhostejno, že žaluje z viny druhého manžela manžel, z jehož viny bylo manželství rozvedeno, a že se žaloba o rozluku opírá o okolnosti, jež nastaly před rozvodem či po něm.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, R I 1192 22.)

Manžel domáhal se žalobou, by z manželčiny viny rozloučeno bylo manželství, jež rozsudkem ze dne 2. listopadu 1914 rozvedeno bylo z viny manželovy. Žalovaná manželka navrhla v žalobní odpovědi, by dle §u 17 rozl. zák. bylo manželství rozloučeno z viny manželovy, po případě, by vysloveno to bylo rozsudkem. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e prohlásil rozsudkem manželství rozloučeným z viny obou stran. O d v o l a c í s o u d, zamítuv námitku nepřipustnosti pořadu práva, vyhověl ve věci samé odvolání potud, že zrušil rozsudek soudu první stolice, a vrátil mu věc, by ji, vyčkaje pravomoci, znova projednal a rozhodl. D u v o d y: Žalovaná především vytýká rozsudku soudu první stolice, že spočívá na řízení zmatečném, poněvadž prý vzhledem k tomu, že manželství mezi stranami bylo prohlášeno právoplatným rozsudkem ze dne 2. listopadu 1914 za rozvedené od stolu a lože z viny žalujícího, o rozluce mělo býti rozhodnuto dle §u 17 rozl. zák. a čl. II. bod II. (3) vládního naří-